

Dílo: Pýcha a předsudek (J. Austenová)

Předmět: ČJ - rozbor děl

Přidal(a): TerkaCZ

Rozbor: Pýcha a předsudek

Základní charakteristika:

- **Literární forma:** próza
- **Literární druh:** epika
- **Literární žánr:** společenský román
- **Rok vydání:** 1813 (originál)

Téma

- Román zobrazuje život venkovské šlechtické rodiny Bennetových a jejich pěti dcer v Anglii na počátku 19. století, kde hlavní roli hrají otázky sňatku, majetku, společenského postavení, rodinných vztahů a osobního štěstí.
- Ústředním tématem je střet pýchy a předsudku v mezilidských vztazích, zejména mezi Elizabeth Bennetovou a panem Darcym.

Hlavní myšlenka

- Skutečné štěstí a láska jsou možné pouze tehdy, když člověk překoná vlastní předsudky a pýchu a dokáže objektivně nahlédnout na sebe i druhé.
- Román ukazuje, jak snadno mohou falešné představy, společenské tlaky a povrchní úsudky zničit vztahy i šance na štěstí.

Námět

- Námětem je osobní zkušenost Jane Austenové s venkovskou společností a manželskými poměry v Anglii na přelomu 18. a 19. století.
- Autorku inspirovala vlastní rodina, společenské poměry, pozorování lidských povah a vztahů, stejně jako dobové otázky dědictví, postavení žen a významu sňatku pro životní jistotu.

Motivy

- **Sňatek a majetek:** Hledání vhodných manželů, otázka věna a dědictví, společenské postavení.
- **Rodina:** Vztahy mezi rodiči a dětmi, sestrami, rodinná soudržnost i konflikty.
- **Pýcha a předsudek:** Předsudky vůči druhým, povýšenost, omyly v úsudku.
- **Láska a city:** Vývoj citů od povrchního okouzlení po hlubokou lásku.
- **Společenská hierarchie:** Rozdíly mezi vrstvami, snobismus, povýšenectví.
- **Ironie a humor:** Jemná satira na společenské zvyklosti a lidské slabosti.

Kompozice a struktura

- Román je členěn do kapitol s plynulým chronologickým dějem.
- Děj je vyprávěn lineárně, s občasnými retrospektivami (např. vyprávění pana Wickhama či Darcyho dopis).

Vypravěč a úhel pohledu

- Vypravěč je ve třetí osobě (er-forma), vševědoucí, často s jemným nadhledem a ironií.
- Vypravěč komentuje myšlenky a city hlavních postav, zejména Elizabeth, a někdy ironicky glosuje společenské dění.

Jazyk a styl

- Jazyk je vytříbený, bohatý, s četným užitím ironie, dialogů a jemné satiry.
- Styl je realistický, psychologicky přesný, s důrazem na charakteristiku postav a jejich vnitřní svět.
- Časté jsou vtipné repliky, slovní hříčky, narážky na společenské zvyklosti a ironické komentáře.
- Text je prokládán dialogy, dopisy a vnitřními monology postav.
 - Dialogy jsou živé, přirozené a často slouží k odhalení charakteru postav.
 - Důraz je kladen na psychologii postav, jejich vývoj a proměnu vztahů.

Charakteristika postav

- **Elizabeth Bennetová:** Druhá nejstarší dcera Bennetových, inteligentní, vtipná, bystrá a samostatná. Má silný smysl pro spravedlnost, je hrdá, ale dokáže uznat vlastní omyl. Její upřímnost a schopnost ironie ji odlišují od ostatních. Prochází výrazným vnitřním vývojem – od předsudků vůči Darcymu až po hlubokou lásku.
- **Pan Fitzwilliam Darcy**
Bohatý a urozený mladík, zpočátku působí chladně, povýšeně a uzavřeně. Ve skutečnosti je čestný, inteligentní, citlivý a hluboce oddaný těm, které miluje. Jeho pýcha pramení z výchovy a postavení, ale dokáže se změnit a přiznat své chyby.
- **Jane Bennetová:** Nejstarší sestra, krásná, laskavá, skromná a důvěřivá. Vždy hledá v lidech to dobré a je schopná hlubokého citu. Její vztah s Bingleym je založen na vzájemné úctě a něze.
- **Pan Bingley:** Přátelský, otevřený a laskavý mladý muž, nový soused Bennetových. Je společenský, má rád zábavu a je ochotný naslouchat radám přátel. Jeho vztah s Jane je upřímný, ale je ovlivnitelný okolím.
- **Paní Bennetová:** Matka pěti dcer, jejímž životním cílem je provdat je co nejlépe. Je povrchní, náladová, často hysterická a málo rozumná, ale upřímně miluje své děti.
- **Pan Bennet:** Otec rodiny, inteligentní, ironický, uzavřený a někdy pasivní. Miluje Elizabeth, ale často se straní rodinných záležitostí a řeší je s nadhledem a humorem.
- **Pan Collins:** Bratranec Bennetových, dědic Longbournu, nesmírně domýšlivý, pokrytecký, oddaný své mecenášce lady Catherine. Je směšný, ale ne zlý.
- **George Wickham:** Důstojník, na první pohled šarmantní a příjemný, ve skutečnosti vypočítavý, lehkomyšlný a nečestný. Umí manipulovat a využívá důvěřivosti druhých.
- **Charlotte Lucasová:** Nejlepší přítelkyně Elizabeth, rozvážná, realistická a pragmatická. Volí sňatek s Collinsem z rozumu, nikoli z lásky.

- **Lydia, Kitty a Mary Bennetovy:** Mladší sestry, každá má výrazné rysy: Lydia je lehkomyšlná a nezodpovědná, Kitty je ovlivnitelná, Mary je sečtělá, ale povrchní a moralizující.
- **Lady Catherine de Bourghová:** Vznešená, panovačná a povýšená dáma, Darcyho teta, která se snaží ovlivňovat životy ostatních.

Časoprostor

- **Doba:** počátek 19. století
- **Místo:** venkovská Anglie, zejména Longbourn, Netherfield, Pemberley, Meryton a Londýn

Stručný děj

Do sousedství rodiny Bennetových se přistěhuje zámožný pan Bingley, což vyvolá vlnu nadějí na výhodný sňatek pro některou z pěti dcer. Na plese se seznámí i s jeho přítelem panem Darcym, který působí povýšeně a urazí Elizabeth. Postupně se rozvíjí vztah Jane a Bingleyho i složitý vztah Elizabeth a Darcyho, do kterého zasahují předsudky, omyly, rodinné aféry i společenské tlaky. Nakonec Elizabeth i Darcy překonají své chyby a předsudky a uzavřou sňatek, stejně jako Jane a Bingley.

Podrobný děj

Rodina Bennetových žije na venkovském sídle Longbourn s pěti dcerami, z nichž matka touží všechny výhodně provdat. Do sousedství se přistěhuje pan Bingley, mladý bohatý muž, který se okamžitě stane středem zájmu společnosti. Na plese se Bingley sblíží s nejstarší dcerou Jane, zatímco jeho přítel pan Darcy působí chladně a urazí Elizabeth Bennetovou, která si o něm vytvoří negativní mínění.

Bingley a Jane se začnou častěji vídat, což podporuje naděje paní Bennetové na sňatek. Elizabeth se mezitím seznamuje s panem Wickhamem, který jí vylíčí pana Darcyho jako bezcitného a nespravedlivého člověka. Do Longbournu přijíždí také pan Collins, dědic rodinného

statku, který se chce oženit s některou z Bennetových dcer. Po odmítnutí Elizabeth si vezme její přítelkyni Charlottu Lucasovou.

Jane je pozvána do Netherfieldu, kde onemocní a zůstává tam několik dní. Elizabeth ji navštíví a začne se více setkávat s Darcym, který si k ní postupně vytváří city. Po odjezdu Bingleyho do Londýna, který je ovlivněn Darcym a Bingleyovými sestrami, Jane trpí zklamáním. Elizabeth navštíví Charlottu a pana Collinse, kde se znovu setká s Darcym. Ten jí vyzná lásku a požádá ji o ruku, ale Elizabeth ho odmítne kvůli domnělým křivdám vůči Wickhamovi a Jane.

Darcy později Elizabeth písemně vysvětlí své jednání a odhalí pravdu o Wickhamovi. Elizabeth si uvědomí svůj omyl a začne měnit názor na Darcyho. Po návratu domů se dozvídá o skandálu s nejmladší sestrou Lydií, která uteče s Wickhamem. Darcy v tichosti zařídí jejich sňatek, aby zachránil čest rodiny Bennetových.

Bingley se vrací a požádá Jane o ruku. Nakonec i Darcy znovu požádá Elizabeth a ta přijímá. Obě sestry se šťastně vdávají a příběh končí usmířením, překonáním předsudků a naplněním lásky.

Vlastní zhodnocení

Pýcha a předsudek je nadčasový román, který vyniká jemnou ironií, psychologickou hloubkou a realistickým vykreslením společnosti i mezilidských vztahů. Dílo je čtivé, vtipné a stále aktuální díky tématům, která řeší – od předsudků a omylů až po hledání pravé lásky a štěstí.